

CYNGOR BWRDEISTREF SIROL RHONDDA CYNON TAF

GRŴP LLYWIO'R CABINET AR FATERION Y GYMRAEG

19 MEHEFIN 2017

**ADRODDIAD CYDYMFFURFIO Â SAFONAU'R GYMRAEG
- I'W GYFLWYNO I GOMISIYNYDD Y GYMRAEG
2016 – 2017**

**ADRODDIAD Y CYFARWYDDWR ADDYSG A DYSGU GYDOL OES MEWN
TRAFODAETH Â'R AELOD PORTFFOLIO PERTHNASOL, Y
CYNGHORYDD G. HOPKINS**

AWDURON: Wendy Edwards, Pennaeth Addysg yn y Gymuned
(01443 744111)

Steffan Gealy, Rheolwr Gwasanaethau'r Gymraeg
(01443 570002)

1. DIBEN YR ADRODDIAD

- 1.1 Diben yr adroddiad yw cyflwyno copi o Adroddiad Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg 2016 - 2017 i Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg.

2. ARGYMHELLION

Dyma'r argymhellion i aelodau o Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg:

- 2.1 Nodi cynnwys yr adroddiad;
- 2.2 Argymell bod yr adroddiad yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf a'i fod ar gael ym mhob un o swyddfeydd yr awdurdod sydd ar agor i'r cyhoedd erbyn 30 Mehefin 2017 fan bellaf.
- 2.3 Gwneud trefniadau ar gyfer rhoi gwybod i'r cyhoedd bod yr adroddiad blynyddol wedi cael ei gyhoeddi.

3. RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLION

3.1 Mae'n ofynnol i'r Cyngor, o dan safon 158, 164 a 170 ei Hysbysiad Cydymffurfio a gafodd ei gyhoeddi o dan Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, i baratoi adroddiad ("adroddiad blynyddol") mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, sy'n ymdrin â'r ffordd mae'r Cyngor wedi cydymffurfio â'r canlynol:

- y safonau darparu gwasanaethau roedd y Cyngor o dan ddyletswydd i gydymffurfio â nhw yn ystod y flwyddyn dan sylw
- y safonau llunio polisïau roedd y Cyngor o dan ddyletswydd i gydymffurfio â nhw yn ystod y flwyddyn dan sylw
- y safonau gweithredol roedd y Cyngor o dan ddyletswydd i gydymffurfio â nhw yn ystod y flwyddyn dan sylw

4. CEFNDIR

4.1 Derbyniodd Cyngor Rhondda Cynon Taf ei Hysbysiad Cydymffurfio terfynol gan Gomisiynydd y Gymraeg ar 30 Medi 2015. Roedd yr Hysbysiad yn ymdrin â'r ddyletswydd sydd ar y Cyngor i fodloni 171 o Safonau sy'n ymwneud â'r Gymraeg a gafodd eu pennu gan Lywodraeth Cymru o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Cafodd cais i herio 14 o'r Safonau ei gyflwyno i'r Comisiynydd ar 29 Mawrth 2016.

4.2 Y dyddiad cyntaf ar gyfer gweithredu Safonau'r Gymraeg oedd 30 Mawrth 2016. Am hynny, roedd adroddiad llynedd yn ymdrin â'r ddau ddiwrnod cyntaf o weithredu'r Safonau (sef, 30 a 31 Mawrth 2016.)

4.3 Mae adroddiad eleni yn rhoi gwybodaeth am y flwyddyn lawn gyntaf o weithredu'r Safonau, ac yn wahanol i adroddiadau blynyddol blaenorol o dan Gynllun Cymraeg y Cyngor, lle roedd gofyn i ni eu cyflwyno yn ffurfiol i Gomisiynydd y Gymraeg, mae hi, erbyn hyn, yn ofynnol i ni eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor a sicrhau eu bod nhw ar gael ym mhob un o swyddfeydd y Cyngor (sydd ar agor i'r cyhoedd) erbyn 30 Mehefin 2017 fan bellaf.

4.4 Yn ogystal â hynny, mae'r Cyngor o dan ddyletswydd statudol i roi cyhoeddusrwydd i'r ffaith ei fod wedi cyhoeddi adroddiad blynyddol.

4.5 Yn ogystal â chydymffurfio â'r Safonau uchod yn 3.1, rhaid i adroddiad blynyddol eleni gynnwys y canlynol:

- (1) *nifer y cwynion a gafodd eu derbyn yn ystod y flwyddyn sy'n ymwneud â chydymffurfiaeth y Cyngor â'r canlynol: (i) darparu gwasanaethau (ii) llunio polisiau (iii) safonau gweithredu yr oedd o dan ddyletswydd i gydymffurfio â nhw*
- (2) *nifer y staff sy'n meddu ar sgiliau Cymraeg ar ddiwedd y flwyddyn dan sylw*
- (3) *nifer yr aelodau o staff a gymerodd ran yn y cyrsiau hyfforddiant Cymraeg a gafodd eu cynnig yn ystod y flwyddyn dan sylw*
- (4) *canran yr aelodau o staff a gymerodd ran mewn cyrsiau hyfforddiant Cymraeg a gafodd eu cynnig yn ystod y flwyddyn dan sylw*
- (5) *nifer y swyddi newydd a gwag a gafodd eu hysbysu yn ystod y flwyddyn lle - (i) roedd sgiliau Cymraeg yn hanfodol, (ii) roedd hi'n ofynnol dysgu sgiliau Cymraeg ar ôl dechrau yn y swydd, (iii) roedd sgiliau Cymraeg yn ddymunol, neu (iv) doedd dim angen sgiliau Cymraeg yn ystod y flwyddyn dan sylw.*

5. Camau Nesaf

- 5.1 Os bydd Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg yn penderfynu argymhell yr Adroddiad Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg ar gyfer ei gymeradwyo, bydd yn cael ei gyhoeddi a'i ddsbarthu a bydd cyhoedduswydd yn cael ei roi iddo yn unol â Safonau 158, 164 a 170.
- 5.2 Mae hi'n cael ei rhagweld y bydd Comisiynydd y Gymraeg yn rhoi adborth ar yr adroddiad blynyddol, gydag argymhellion, yn ystod yr hydref.

6. GOBLYGIADAU O RAN CYDRADDOLDEB AC AMRYWIAETH

- 6.1 Does dim angen Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb.

7. YMGYNGHORI

- 7.1 Doedd cynnal proses ymgynghori ddim yn ofynnol ar gyfer yr adroddiad yma, er i'r holl feysydd gwasanaeth gyfrannu data at yr adroddiad drwy eu prosesau hunanwerthuso.

8. GOBLYGIAD(AU) ARIANNOL

- 8.1 Does dim goblygiadau ariannol yn gysylltiedig â'r adroddiad yma. Serch hynny, mae'n bosibl bydd costau ac adnoddau i'w pennu mewn perthynas â gweithredu unrhyw argymhellion gan Gomisiynydd y Gymraeg yn ogystal â pharhau i weithredu'r 171 o Safonau. Gallai peidio â chydymffurfio â safon olygu cosbau ariannol o hyd at £5,000.

9. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL NEU DDEDDFWRIAETH BERTHNASOL

- 9.1 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a Safonau Statudol ar gyfer y Gymraeg 2015 sy'n rheoleiddio'r gwaith yma.

10. CYSYLLTIADAU Â CHYNLLUN CORFFORAETHOL / BLAENORIAETHAU CORFFORAETHOL ERAILL Y CYNGOR

- 10.1 Mae'r Gymraeg yn thema draws-doriadol yn y Cynllun Corfforaethol ac yn effeithio ar yr holl flaenoriaethau corfforaethol gan fod angen i'r Cyngor gydymffurfio â'r Hysbysiad Cydymffurfio diwygiedig a gafodd ei gyhoeddi gan Gomisiynydd y Gymraeg ym Medi 2016.

11. CASGLIAD

- 11.1 Dyma'r ail adroddiad monitro blynyddol sydd wedi'i gyhoeddi gan y Cyngor sy'n nodi sut mae e wedi cydymffurfio â'r Safonau statudol y mae dyletswydd arno i gydymffurfio â nhw o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Er ei bod hi'n cael ei chydabod bod rhaid i ragor o waith gael ei wneud, mae'r adroddiad yn nodi'r cynnydd da sydd wedi cael ei wneud gan y meysydd gwasanaeth o ran gwreiddio trefniadau ar gyfer darparu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg.